

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. Fakss: 67830770. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2021. gada 9. augustā

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Daiga Rezevska, tiesneši Jānis Neimanis un Artūrs Kučs,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 133/2021),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Kriminālprocesa likuma 631. panta trešās daļas 2. teikumu (turpmāk – apstrīdētā norma), par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. panta pirmajam teikumam un attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju par spēkā neesošu no pamattiesību aizskāruma rašanās brīža.

2. Saskaņā ar apstrīdēto normu apelācijas instances tiesas lēmums par noziedzīgi iegūtu mantu nav pārsūdzams.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;

- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona ir tiesīga iesniegt pieteikumu Satversmes tiesai tai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas [datums] lēmumu Pieteikuma iesniedzējam piederošie naudas līdzekļi tika atzīti par noziedzīgi iegūtiem un konfiscēti. Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu kolēģija ar [datums] lēmumu pirmās instances tiesas lēmumu atstāja negrozītu. Šis lēmums nav pārsūdzams. Tādējādi apstrīdētā norma esot nesamērīgi ierobežojusi Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 92. panta pirmajā teikumā noteiktās tiesības uz taisnīgu tiesu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību tikai tad, ja tā ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka situācijā, kad tiesību norma paredz aizliegumu kādu nolēmumu pārsūdzēt tiesā, personai nav citu iespēju aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem (*sk. Satversmes tiesas 2014. gada 10. jūnija sprieduma lietā Nr. 2013-18-01 9. punktu*).

Ņemot vērā to, ka Rīgas apgabaltiesas [datums] lēmums nav pārsūdzams, vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi Pieteikuma iesniedzēja pamattiesību aizsardzībai nepastāv.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas otro teikumu, ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.

Konkrētajā gadījumā termiņš pieteikuma iesniegšanai skaitāms no [datums], kad, saskaņā ar Tiesu informācijas sistēmā pieejamo informāciju, Pieteikuma iesniedzējam kļuva pieejams pilns Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu kolēģijas lēmums. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2021. gada 16. jūlijā. Tātad Pieteikuma iesniedzējs ir ievērojis sešu mēnešu termiņu pieteikuma iesniegšanai.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrās daļas un ceturtais daļas pirmā teikuma prasībām.

7. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu pieteikumā jānorāda tā juridiskais pamatojums. Šā likuma izpratnē ar pieteikuma juridisko pamatojumu saprot juridisko argumentāciju, kurā pamatota apstrīdētās normas neatbilstība pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu tiesa var atteikties ierosināt lietu arī tad, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

Pieteikuma iesniedzējs lūdz izvērtēt apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam. Pieteikumā norādīts, ka ierobežojums pārsūdzēt apelācijas instances tiesas lēmumu kasācijas kārtībā nav pamatots un šāda ierobežojuma nepieciešamība netika pienācīgi izvērtēta apstrīdētās normas pieņemšanas gaitā. Valsts pienākums esot izveidot tādu procesuāli tiesisko regulējumu, kas nodrošinātu privātpersonai, kuras naudas līdzekļi tiek atzīti par noziedzīgi iegūtiem un konfiscēti, iespēju pārsūdzēt apelācijas instances tiesas lēmumu kasācijas kārtībā. Jo īpaši tāpēc, ka sākotnēji likumdevējs bija paredzējis šādu kārtību. Pieteikumā arī norādīts, ka procesā par noziedzīgi iegūtu mantu kasācijas instances tiesai raksturīgie jautājumi par materiālo un procesuālo tiesību normu interpretāciju ir nozīmīgāki nekā vispārīgajā kriminālprocesā,

šādu jautājumu risināšana rada juridiski sarežģītas situācijas un lielāku privātpersonas pamattiesību aizskāruma risku. Regulējums par noziedzīgi iegūtu mantu esot lakonisks un sarežģīts, kas nozīmē, ka ir nepieciešama vienota tiesas prakses veidošana, un tas esot kasācijas instances tiesas kompetencē.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka tiesību uz taisnīgu tiesu būtiska sastāvdaļa ir tiesības uz tiesas nolēmuma kontroli, proti, tiesības pārsūdzēt tiesas nolēmumu augstākā instancē. Tāpēc valsts pienākums ir izveidot tādu tiesību sistēmu un noteikt tādu lietu pārsūdzēšanas kārtību, lai personas varētu efektīvi aizsargāt savas tiesības un likumiskās intereses (*sk. Satversmes tiesas 2014. gada 9. janvāra sprieduma lietā Nr. 2013-08-01 13. punktu*).

Tomēr Satversmes tiesa ir arī atzinusi, ka likumdevējs, ievērojot savas rīcības brīvības robežas, kas izriet no Latvijas tiesību sistēmas un valstij saistošiem starptautiskajiem cilvēktiesību standartiem, var noteikt to lietu kategorijas, kurās tiesas nolēmumi nav pārsūdzami. Līdz ar to Satversmes 92. pantā noteiktās tiesības uz taisnīgu tiesu neparedz ikviena nolēmuma pārsūdzību un izskatīšanu augstākā instancē. Lai noteiktu, vai atbilstoši Satversmes 92. pantam būtu nodrošināma kāda nolēmuma pārsūdzība augstākā instancē, citstarp jāizvērtē, pirmkārt, vai personai tiek nodrošināts taisnīgs tiesas process tās instances tiesā, kas pieņem attiecīgo nolēmumu. Otrkārt, kāds ir tās lietu kategorijas raksturs, kuras ietvaros tiesas nolēmums tiek pieņemts, un kāds ir likumdevēja mērķis šīs lietu kategorijas regulēšanā (*sal. sk. Satversmes tiesas 2016. gada 28. septembra sprieduma Nr. 2016-01-01 9. punktu*).

Nedz Satversmes 92. panta pirmais teikums, nedz Latvijai saistošās starptautisko cilvēktiesību normas neparedz personas subjektīvās tiesības ikvienu tiesas nolēmumu pārsūdzēt kasācijas kārtībā (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2013. gada 21. oktobra sprieduma lietā Nr. 2013-02-01 10. punktu*).

Pieteikuma iesniedzēja argumenti pēc būtības ir iebildumi pret to, ka tam piederošie naudas līdzekļi tika atzīti par noziedzīgi iegūtu mantu un konfiscēti. Tie nav vērtējami kā tādi, kas pamatotu to, ka apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 92. panta pirmajā teikumā nostiprinātajām tiesībām uz taisnīgu tiesu. No pieteikumā ietvertā juridiskā pamatojuma neizriet arī tas, ka Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu kolēģijas [datums] lēmums ietilptu tādu lietu kategorijā, kā pārsūdzības kasācijas kārtībā nodrošināšana atbilstoši Satversmes

92. panta pirmajam teikumam būtu likumdevēja pienākums. Proti, pieteikumā nav ietverti juridiski argumenti par to, ka no minētās lietu kategorijas rakstura un likumdevēja mērķa tās regulēšanā izrietētu nepieciešamība nodrošināt iespēju pārsūdzēt šādā lietā pieņemto apelācijas instances tiesas lēmumu kasācijas kārtībā.

Līdz ar to juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 133/2021).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Daiga Rezevska